

alınarak haftalık aralarla sulama yapılmalıdır. Sulama yöntemi olarak en uygun sulama şekli damla sulama olmakla birlikte, karık sulamada kullanılabilir. Yağmurlama sulama ise; mantarı enfeksiyonları artırması nedeniyle önerilmemektedir.

HASAT

Brüksel lahanasında hasat yaprak koltuklarında oluşan başların sıkılaşp 2.5–5 cm çapına ulaşarak, parlak bir görünüm aldığı ve sararmadan önce yapılmalıdır. Hasatta geç kalınmamalı başlar gevşeyip, patlamadan toplanmalıdır. Hasat işlemi başın altındaki yaprağın kırılarak ana gövdeden uzaklaştırılmasıyla yapılır. Başların hasadı 3–5 seferde tamamlanabildiği gibi pazar kalitesinden kayıplar olmadan bir seferde tüm gövde ile birlikte hasat edilebilir. Daha sonra kapalı bir ortamda başlar daha rahat toplanabilir. Brüksel lahanasında alttaki başlar üstekilerden daha hızlı geliştiğinden, hasatta en üstteki başların tam büyüklüğüne ulaşmasını bekleyinceye kadar gecikirse, alttaki başlar gevşeyerek çürür. Alttaki başların büyümesini geciktirmek, bitki aralıklarına verilecek mesafenin azaltılması ile kısmen sağlanabilirse de daha etkili bir yol olarak yaz sonu veya sonbaharda esas büyüme noktası kırılarak üstteki başların olgunlaşması hızlandırılabilir. Uç alma işlemi özellikle yetiştirme mevsimi kısa olan bölgelerde hasat periyodunu kısaltmak ve üreticilerin kış başlamadan önce hasat işlemlerini tamamlayabilmeleri amacıyla

uygulanır. Uç alma genellikle en alttaki başların 1.25 cm büyüklüğüne ulaştığında tepesinin kırılması olarak uygulanabildiği gibi, eylül ve ekim aylarında ilk ve ikinci hasattan sonra da uygulanabilir, daha sonra bir veya birkaç hasat daha yapılır. Geç dikimlerde çok erken uç kesilmesi alttaki başların küçük kalmasına ve hasat edilen baş sayısının azalmasına neden olur. Tepe alma işlemi geç yapılırsa, üstteki başlar normal büyüklüklerine ulaşmadan alttaki başlar çok büyür ve aşırı olgunluğu erişir. Başlar uç noktasının kırılmasından 3–4 hafta sonra olgunlaşarak hasada uygun hale gelirler. En iyi kalitede başlar gündüz güneşli, geceleri don olaylarının hafif görüldüğü dönemlerde elde edilir. Sıcak hava yumuşak, gevşek veya açılmış zayıf kalitede başların meydana gelmesine neden olur. Bir bitkiden yaklaşık 1 kg ürün alınmaktadır. Brüksel lahanasında ortalama verim iri başlı çeşitlerde dekara 1–2 ton küçük başlı çeşitlerde ise 3 ton'dur.

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Tel: 0.226.814 25 20 Faks: 0.226.814 11 46
<http://arastirma.tarimorman.gov.tr/yalovabahce>

T.C.
TARIM VE ORMAN
BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar
ve Politikalar Genel
Müdürlüğü

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Çiftçi Broşürü

BRÜKSEL LAHANASI YETİŞTİRİCİLİĞİ

Nurten SÜRMELİ

YALOVA

GİRİŞ

Brüksel lahanası serin iklim sebzesi olup, lahana, karnabahar, brokoli, alabaş ve şalgam ile aynı familyada yer alır. Brüksel lahanasının yenilen kısmı genellikle 60–90 cm boyunda dallanmamış, tek gövde boyunca yaprak koltuklarında gelişen, çok sayıda küçük minyatür lahana başlardan oluşur. Çeşit özelliklerine bağlı olarak bir bitkide yaklaşık 30–50 adet minyatür baş bulunur.

YETİŞTİRME İSTEKLERİ

Yetiştirme dönemi uzun ve optimum sıcaklığın 15–18°C olan bölgeler Brüksel lahanası yetiştiriciliği için uygundur. Diğer lahanagillere göre düşük sıcaklıklara oldukça dayanıklıdır. Özellikle geçici çeşitler daha dayanıklı olup, –10°C derecedeki sıcaklıklara dayanabilmektedirler. En iyi başlar özellikle sonbaharı serin ve uzun, kışları ılımlı olan deniz kıyısı alanlardan elde edilmekle beraber, orta şiddete kışa sahip bölgelerde de yetiştirilebilir. Sıcak bölgelerde üretim mümkün olmakla beraber başlar daha uzun şekilli ve gevşek bir gelişme gösterirler.

TOPRAK İSTEKLERİ ve GÜBRELEME

Brüksel lahanası çok çeşitli topraklarda yetiştirilebilirse de orta derecede ağır, yüksek organik madde içeren ve bünyesinde orta seviyede azot bulunduran topraklarda daha iyi gelişme gösterir. Erken çeşitler için hafif, geçici çeşitler için ağır topraklar tercih edilmelidir. Toprağa verilecek gübre miktarlarını saptamadan önce topraktaki besin maddelerinin analiz edilmesi ve yapılacak olan tavsiyelere göre gübre verilmesi gereklidir. Fosforlu ve potasyumlu gübrelerin tamamı ile azotlu gübrelerin üçte biri dikim sırasında, azotun geri kalan kısmının ise; yetiştirme periyodu boyunca yetiştirilen çeşide bağlı olarak iki seferde verilmesi gerekir.

YETİŞTİRİCİLİĞİ

Brüksel lahanası yetiştirilecek topraklarda münavebeye dikkat etmek ve en az 3 yıl boyunca aynı tarlada lahanagillerden bir sebzenin o toprakta yetiştirilmemiş olmasına dikkat etmek gerekir. Toprak yüzeyinin altında oluşan sıkıştırılmış sert tabakanın derin sürüm yapılarak, 2–3 yılda bir kırılması gerekir. Brüksel lahanası yetiştirilecek topraklara mümkünse sonbaharda 2–3 ton ahır gübresi verilerek derin sürüm yapılır ve ilkbahara kadar tezekli bir şekilde bırakılır. İlkbaharda yağmur ve karlarla dağılan kesekler daha yüzlek bir sürüm yapılarak dağıtılır. Bu sürümden önce fosforlu gübre pulluk altına verilmelidir.

Brüksel lahanasının üretimi tohum ile yapılmaktadır. Üretim için tohumlar bölgelere göre Nisan ortasından haziran ortasına kadar olan dönemde yastık veya viyollere ekilir ve fideler 4–6 hafta sonra dikim büyüklüklerine gelirler. Fidler, Haziran ve Temmuz aylarında tarladaki yerlerine dikilirler. Hasat periyodu çeşidin erkencilik durumuna göre değişmekle birlikte, Ağustos sonundan Aralık ayına kadar devam eder. Brüksel lahanasında tohum ekiminden ilk hasada kadar 80–140 günlük süre gereklidir. Genel olarak bitkiler arasına verilecek mesafeler sıra arası 70–90 cm ve sıra üzeri 45–60 cm'dir. Brüksel lahanasının ihtiyaçları lahana ile benzerlik gösterir Brüksel lahanası suyu çok sevdiğinden, yağışlar yeterli değilse sulama ihmal edilmemelidir. Yüksek kaliteli ve verimli bir üretim için yağış durumu dikkate